

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ІЛЬЧИШИН УЛЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

“ ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТИ ВИТРАТ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ’ЯЗАНЬ
ПІДПРИЄМСТВА ”

071 “Облік і оподаткування” (галузь наук - Управління та адміністрування)

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ I.

Теоретичні основи обліку, аудиту та аналізу поточних зобов'язань підприємства

- 1.1. Економічний зміст поточних зобов'язань як об'єкта обліку та аналізу
- 1.2. Класифікація поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства
- 1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту поточних зобов'язань.

РОЗДІЛ II.

Методичні аспекти бухгалтерського обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємства

- 2.1. Документування обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємства
- 2.2. Синтетичний та аналітичний облік витрат поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства
- 2.3. Аудиторська перевірка поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”

РОЗДІЛ III.

Підвищення ефективності аудиту та аналізу поточних зобов'язань підприємства

- 3.1. Напрями та шляхи удосконалення обліку поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”
- 3.2. Удосконалення аналізу поточних зобов'язань підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”
- 3.3. Напрямки вдосконалення управління поточними зобов'язаннями сільськогосподарського підприємства

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри Обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника

Актуальність теми. В наш час умова фінансової кризи, все більше виникає в українській економіці, важливим являється питання своєчасності здійснення розрахунків між усіма суб'єктами господарської діяльності в країні. Недотримання термінів погашення зобов'язань спричиняє їх накопичення і в свою чергу призводить для кредиторів знецінення грошових коштів. В свою чергу це негативно позначиться у фінансовому стані підприємства.

Вирішення зазначеної нами проблеми цілком можливе за умови результативного управління поточними і довгостроковими зобов'язаннями. Прийняття ефективних управлінських рішень виконуються на підставі певної інформації про усі поточні зобов'язання, які формується в системі здійснення бухгалтерського обліку підприємства. В зв'язку із цим з'являється значна необхідність удосконалення методичних та теоретичних аспектів підтвердження, документування, класифікації відображення і оцінки поточних зобов'язань в системі обліку, а також усієї методики аналізу зобов'язань і зазначення впливу на платоспроможність усього підприємства в умовах сучасного господарювання.

Для того щоб дослідити поставлені нами проблеми велика кількість вчених присвячували свої видатні роботи, серед яких можна визначити вітчизняних вчених, таких як Ф.Ф. Бутинець, С.Л. Береза, А.М.Герасимович, О.О.Василик, О.Н. Волкова, І.О.Власова, Н.М.Давиденко, С.Ф.Голов, В.П. Завгородній, Д.А. Єндовицький, В.М. Костюченко, В.М. Івахненко, М.В. Кужельний, М.М. Коцупатрий, А.М. Кузьмінський, Н.М. Малюга, І.Д. Лазаришина, О.А.Петрик, О.М. Петрук, Є.В. Мних, В.В. Сопко, М.С. Пушкар, М.Г.Чумаченко, Л.В. Чижевська та інші.

Проблемам обліку та контролю короткострокових зобов'язань підприємства присвятили свої праці такі науковці, як Мулик Т. О., Здирко

Н.Г., Правдюк Н. Л., Подолянчук О. А., Федоришина Л. І. Томчук О. Ф., та інші.

Виконане нами дослідження обліку поточних зобов'язань значної кількості наукових праць видатних вчених-економістів та практики господарської діяльності засвічують те, що певні теоретичні положення за для пояснення поточних зобов'язань являється дискусійними, а велика кількість вагомих аспектів визнання, класифікації, оцінки і методики обліку та аналізу вимагають значного уточнення і майбутньому вдосконаленню. Отже, значна потреба теоретичного обґрунтування та опрацювання системи інформаційного забезпечення, а також управління поточними зобов'язаннями підприємства обумовили вибір теми та актуальність нашого дослідження.

Мета і задачі дослідження. Мета дипломної роботи полягає в розкритті теоретичних засад і опрацюванні практичних рекомендацій за для удосконалення обліку і аудиту поточних зобов'язань підприємства. Щоб досягнути поставленої нами мети дипломної роботи визначені і реалізовані такі завдання:

- розкриття економічного змісту поточних зобов'язань як об'єкта обліку та аналізу;
- дослідити класифікацію поточних зобов'язань підприємства;
- розглянути нормативно-правове регулювання обліку та аудиту поточних зобов'язань;
- дослідити документування обліку і аудиту поточних зобов'язань підприємства;
- розкрити синтетичний та аналітичний облік витрат поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства;
- розробити аудиторська перевірку поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”;
- зазначити напрями та шляхи удосконалення обліку поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”;

- виконати аналіз поточних зобов'язань підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”;
- розробити напрямки вдосконалення управління поточними зобов'язаннями сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”.

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження являється сукупність методично-організаційних, теоретичних і практичних аспектів обліку і контролю поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства, які спрямовані на забезпечення усіх керівників інформацією за для управління на усіх мікро- і макрорівнях економіки.

Об'єктом дослідження є процеси обчислення поточних зобов'язань та чинна система обліку на підприємствах, зокрема в Товаристві з обмеженою відповідальністю “Фармгейт Україна” в селі Васьківці, Шепетівського району, Хмельницької області.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у дипломній роботі завдань нами було використано загальнонаукові і спеціальні методи розпізнання: групування, теоретичного узагальнення, класифікації та порівняння – під час визначення певних теоретичних основ обліку і контролю поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємств на сучасному етапі господарювання; дедукції, індукції, зіставлення, спостереження, аналізу, системного підходу – за для розкриття певних проблемних аспектів методики та організації обліку та контролю; моделювання і формалізації. Також застосований табличний і графічний прийом для відображення ілюстрації одержаних нами результатів.

Практичне значення здійснених нами результатів роботи призводять до того, що на базі теоретичного вивчення і дослідження діяльності сільськогосподарських підприємств розроблені рекомендації для покращення наявної методики бухгалтерського обліку та аналізу поточних зобов'язань діяльності, в результаті чого формуватиметься надання якісної та достовірної інформації для управління сільськогосподарським підприємством.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

РОЗДІЛ I. Теоретичні основи обліку, аудиту та аналізу поточних зобов'язань підприємства. У даному розділі розкривається економічний зміст поточних зобов'язань як об'єкта обліку та аналізу підприємства. Нами досліджувалася класифікація поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства. Розглянули нормативно-правове регулювання обліку та аудиту поточних зобов'язань.

РОЗДІЛ II. Методичні аспекти бухгалтерського обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємства. Досліджували документування обліку і аудиту поточних зобов'язань підприємства. Прокрили синтетичний та аналітичний облік витрат поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства. Розробили аудиторська перевірку поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”.

РОЗДІЛ III. Підвищення ефективності аудиту та аналізу поточних зобов'язань підприємства. Зазначила напрями та шляхи удосконалення обліку поточних зобов'язань сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”. Здійснили аналіз поточних зобов'язань підприємства. Розробили напрями вдосконалення управління поточними зобов'язаннями сільськогосподарського підприємства ТОВ “Фармгейт Україна”.

ВИСНОВКИ

Дослідивши облік, аналіз і аудит витрат поточних зобов'язань підприємства можна зробити дані висновки:

1. В даний проміжок часу існують багато підходів до тлумачення терміну “поточні зобов'язання” у економічній теорії і бухгалтерському обліку. Із сторони усього цивільного права під зобов'язаннями необхідно розуміти дані правовідносини кредитора та боржника, із певної економічної точки зору поточні зобов'язання досліджуватися як кредиторська заборгованість, котра дуже звужує дане поняття, а із сторони бухгалтерського обліку розглядається як заборгованість підприємствав цілому. На нашу думку, під поточними зобов'язаннями необхідно розуміти визначену у вартісному вираженні і правельно юридично оформлену заборгованість певного суб'єкта господарювання перед іншим, а також зменшення якої, в очікуванні призведе до вибуття із підприємства ресурсів котрі відображають в собі економічні вигоди.

2. У національних П(С)БО певні питання оцінки поточних зобов'язань необхідні бути конкретизованими, для того щоб сприяти правельному їх зображенню при складанні усієї звітності підприємства. У П(С)БО 11 “Зобов'язання” зазначено, що усі поточні зобов'язання зображаються у балансі за усією сумою погашення. Але кредиторську заборгованість за товари, послуги та роботи, необхідно розраховувати за поточною вартістю придбання, тому що вона ураховує чинник динаміку цін та інфляції. А от щодо доходів майбутніх періодів, то визначають як певний окремий вид зобов'язань який являється на рівні із поточними, але в залежності до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” їх потрібно відносити до складу поточних зобов'язань.

3. Класифікацією поточних зобов'язань, які дають змогу все глибше розстлумачити їхню суть та допоможе керівникам та бухгалтерам одержати всебічну інформацію про заборгованість із метою правельного ведення господарської діяльності підприємства, необхідно розроблятися за даними ознаками: вартість, термін погашення, кількість кредиторів, місце виникнення,

виконання умов погашення, від кредиторів, від діяльності та підстава виникнення.

4. Ознайомившись з законодавчо-нормативними аспектами обліку витрат роботи, ми вважаємо, що формування обліку поточних зобов'язань пояснюється великою кількістю законів України, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, рекомендацій, наказів, інструкцій тощо, що дозволяє керуватися даними документами для точної організації бухгалтерського обліку на виробництві. Законодавчо-нормативні акти, які є дійсними на території України, дійсно не регламентують з методологічної і методичної сторони створення внутрішньо-контролю на підприємствах, що потребує доопрацювання та певних наукових досліджень з певної сфери для забезпечення ефективної порядку контролю, а саме витрат виробництва.

5. У поточні зобов'язання котрі відображені в Звіті про фінансовий стан являються досить розгорнутими. Головною перевагою даної форми звітності являється виокремлення окремим рядком 1621 усієї заборгованості перед бюджетом із податку на прибуток. Одночасно можемо вважати, якщо дана стаття “Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами” необхідна бути головною статтею, а не являється вписуваною. Але окрім цього, оскільки у П(С)БО 11 усі забезпечення не вирізняються певним видом зобов'язань, а натомість вони відносяться в склад поточних чи довгострокових, тоді дану назву розділу III Балансу 114 “Поточні зобов'язання і забезпечення” необхідно замінити на “Поточні зобов'язання”. Розділ IV пасиву Балансу необхідно заповнювати на основі певного кредитового залишку за відповідним субрахунком 680 “Розрахунки, пов'язані із необоротними активами і групами вибуття, отриманими для продажу”. Тому на нашу думку, оскільки дана заборгованість являє поточний характер, та немає необхідності щодо їх відображення певним окремим розділом. Точніше зобов'язання, зв'язані із необоротними активами, одержаними для продажу і групами вибуття необхідно зобразити певною окремою статтею в розділі III “Поточні зобов'язання і забезпечення”.

6. Аудит поточних зобов'язань визначає перевірку додержання усіх методологічних засад у утворення у обліку інформації щодо поточної заборгованості підприємства перед всіма контрагентами та достовірність відображення інформації про них в фінансовій звітності. Аудит даних поточних зобов'язань має здійснити перевірку: якості, наявності і реєстрації складати із контрагентами договора; реальності та повноти зображення господарських операцій щодо погашення та виникнення усіх поточних зобов'язань в первинних документах; правильного відображення утворений в первинних документах усіх розрахунків (вартість та кількість тощо); своєчасності і законності облікової реєстрації усіх поточних зобов'язань; залишків на усіх синтетичних рахунках, аналітичними рахунками та субрахунками, у розрізі певних видів поточних зобов'язань; правильного розрахунку зображення у обліку усіх забезпечень; обґрунтованості зображення інформації щодо усіх поточних зобов'язань за їх видів у звітності; платоспроможність суб'єкта господарювання підприємства.

7. Аналіз поточних зобов'язань – це вдосталь трудомісткий перебіг. Його передусім створюється за допомогою горизонтального та вертикального аналізу на підставі даних балансу. Посилену оцінку зобов'язань можна створити за допомогою порівняних показників. Так, показники на вірогідну дату не можуть створити цілісної картини ефективності користування зобов'язань, середовище платоспроможності підприємства та удосконалювати його поведінку в майбутньому. Через той чи інший показник слід досліджувати в динаміці. Через те, що кількість показників, які віддають змогу цінити поточні зобов'язання підприємства, вдосталь велика, то кожен з користувачів даних аналізу зобов'язань має вибивати ті з них, які саме для нього є коштовними.

8. Відповідно до показників таблиці потрібно відзначити, що за показниками фінансової відомості загальна сума поточних зобов'язань ТОВ “Фармгейт Україна” протягом 2020–2022 рр. збільшила майже у 1,6 рази (на 158517 тис. грн.), що є заперечним явищем, проте це явище можна заперечити. Так як підприємств поширили свої експансію на різних сегментах ринку.

Водночас, повна питома вага відноситься у будові поточних зобов'язань за внутрішніми розрахунками кредиторській заборгованості (62,48 % у 2022 р.).

9. Дослідження показників ліквідності та платоспроможності був проведений у первинних частинах нашої даної роботи. За результатами тепер аналізу нами були помітні такі головні проблеми фінансового стану підприємства. Особливо, потрібно збільшувати обсяг особистого капіталу для гарантування зобов'язань підприємства ($K_{пл.} = 0,34$ становищем на кінець 2020 р. при стандарті 0,5). Так само підприємство за рахунок особистих ліквідних досягнень може накрити поточні зобов'язання (становищем на кінець 2020 р. $K_{заг.лік.} = 2,0$). Разом з тим оптимальним було би збільшення обсягів капіталів для негайного оплати зобов'язань ($K_{абс.лікв.} = 0,14$ становищем на кінець 2020 р. при нормативі 0,2). Отже, потрібно приймати належні управлінські рішення.

СПИСОК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 288 с.
2. Лисиченко О. О., Атамас П. Й., Фінансовий облік: навчальний посібник - Атамас О. П. 2019.
3. Крупка Я.Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : Підручник. 4-те вид., перероб. і доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.
4. Чернікова І. Б., Гладій І. О. Теоретичні основи обліку поточних зобов'язань у системі управління. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2018. Вип. 2. С. 41-51.
5. Сушко Н. І. Ларікова Т. В., Яблонько О. О. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання в закладах вищої освіти. Фінанси України. 2018. № 12. С. 107-119.
6. Потриваєва Н. В., Громова Я. М.// Удосконалення аудиту поточних зобов'язань у взаємоз'язку з оптимізацією облікового процесу. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2018. Вип. 2. С. 11-15.
7. Назаренко І. М., Назаренко О. В., Соколенко Л. Ф. Організаційнометодичні основи аудиторської перевірки зобов'язань і забезпечень підприємства. Бізнес Інформ. 2019. № 6. С. 194-201.

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і
оподаткування, Гнатюк Тарас Михайлович
(науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Плець Іван
Іванович
(науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист відбудеться « 23 » червень 2023р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Баланюк І.Ф

(ім'я та прізвище)